

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik
minden héten egyszer
szombaton, egy íven.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: DEBRECZEN, KOLLÉGIUM
Ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

Előfizetési ár:
egész évre 500 K., félévre
250 K. Egyes szám ára 12 K.

Dr. Dóczi Imre beszéde.

Mondotta 1923 február 10-én a kereskedelemügyi
miniszter előtt.

Nagyméltóságú Miniszter Úr!

Kegyelmes Uram!

Az országos református és evangélikus tanáregyesületek, e két protestáns tanáregyesület képviselőiben jelentünk meg Nagyméltóságod előtt, hogy mély tiszteletünk kifejezése mellett tolnácsolva azon leverő érzelmeket, melyeket Nagyméltóságodnak a vasúti kedvezmények korlátozására s e kedvezményeknek a felekezeti tanárság nyugdíjas és családtagjaitól teljes elvonására vonatkozó rendelete tanárságunk kebelében támasztott, tisztelettel és bizalommal kérjük, hogy e kérdést az országos érdekek szempontjából újabb megfontolás tárgyává téve, a nemzeti kultúra magvelő munkásait méltányosabb elbánásban részesíteni méltóztassék.

Jól tudjuk mi, hogy szerencsétlen hazánk a mai gyászos korszakban, leromlott pénzügyi viszonyai között minden fillér megtakarítására égető szüksége van. De tudjuk azt is, hogy nemzeti műveltségünk ma, úgyszólván egyedüli kincsünk, melyet ellenségeink el nem vehettek tőlünk s e műveltségnek a jövő nemzedék lelkébe átplántálása a legfontosabb állami szolgálat körébe tartozik, mellyel nemzetünk jövőjének biztosítására közreműködhetünk; sőt a világ hatalmasai által minimumra korlátozott hadseregünk létszámát is az iskola van hivatva pótolni. Ugyanazért a pénzügyi takarékoságnak első sorban a nemzet nevelőire, tanárookra és tanítókra, ezeknek kiérdemült és családtagjaikra való alkalmazását már nemzeti érdekből sem tartjuk méltányosnak, akiket pedig személyökben érint, méltó elkeseredést szül lelkökben.

Azt még meg tudnók érteni, ha e vasúti kedvezmények országunk nyomorult helyzetére való tekintetből mindenkitől elvonatnának s megnyugvást keresnénk a szálló ige igazságában: Solamen miseris socios habuisse malorum. De az a körülmény, hogy a megfosztás a

tanárságnak is csak egy részére, a felekezeti tanárookra terjed ki, még inkább fokozza a dolog bántó hatását, mert e megkülönböztetéssel újabb éket ver a magyar tanárság statusa közé, amely egyenlő állami képzéssel s egyenlő munkakörben szolgálja a nemzet kulturális érdekeit s a felekezeti tanárságnak mégis — csupán azért, mert nem az államot vallhatja fenntartó testületének — folytonos mellőztetést kell szenvednie az állami tanárság mellett. Pedig hazánk közoktatását és nevelés ügyét, melyet századokon keresztül a hitfelekezetek áldozatkészsége tartott fenn, ma is sokkal nagyobb részben a felekezeti iskola látja el s ezáltal az állam terhét jelentékenyen megkönnyítvén, kétszeres figyelemre kötelezhetné maga iránt az államot. Közműveltségünk emelkedésével e helyzet követelményeit meg is értette államkormányunk s szabályrendeletben mondta ki, hogy a felekezeti tanárság anyagi helyzetét minden tekintetben egyenlő színvonalra kívánja emelni az állami tanárokéval és a kimondott elvet igyekezett is megvalósítani a felekezeti tanárok fizetésének állami kiegészítésével. De fájdalom, nemzeti katasztrófánk után, állami integritásunk összeomlásával mintegy szellemi integritásunk is hanyatlásnak indulva, ez emelkedett állásponttól mindinkább lejjebb süllyedünk. Ezt éreztük az azóta életbe léptetett rendkívüli államsegélynek a felekezeti tanárookra kisebb mérvű megállapításában s e jelenséget látjuk a vasúti kedvezményeknek pusztán fungens tanáraink személyére való korlátozásában is. Pedig hogy a megkülönböztetés milyen visszas helyzetet idéz elő iskoláink életében, legyen elég csak arra a körülményre felhívunk a Nagyméltóságod figyelmét, hogy protestáns gimnáziumaink egy pár kivételével fenntartási államsegélyben részesülvén, az állammal kötött szerződésük alapján bennök a fenntartó testület által választott tanárok mellett miniszterileg kinevezett tanárok is működnek, akik minden, az állami tisztviselőket megillető kedvezményben és így a vasúti kedvezményben is ezekkel egyenlő mértékben részesülnek, míg a fenntartó testület által válasz-

tott kartársaiknak sajtó érzésekkel kell tapasztalniok mellőztetésüket.

Kegyelmes Uram! Egy nemzet kulturális érzékének nem kis mértékben fokmérője a kultúra munkásainak megbecsülése. Ezt kérjük mi a magyar államtól protestáns tanárságunk részére is, melynek a nemzeti műveltség érdekében századokon át végzett hazafias szolgálatát nem szükség kiemelniünk Nagyméltóságod előtt, ki egykor szintén protestáns iskolában szívta lelkébe nemzeti eszményeink ápolását. S mivel a vasúti politikának a rideg pénzügyi szempontok mellett a nemzet kulturális érdekeit is szolgálnia kell, bizalommal várjuk Nagyméltóságod magas látókörétől és emelkedett gondolkodásától tanárságunk érdekeinek a nemzeti közérdekkel összeegyeztetését s kérelmünk teljesítését. És midőn eziránt kérvényünket tisztelettel átnyújtjuk, kérjük, fogadja kegyesen mély tiszteletünk kifejezését s azon óhaját, hogy a Gondviselés nyújtson módot és alkalmat Nagyméltóságodnak nemes intenciói szerint ingatag közviszonyaink megszilárdítására s kormányzatát tegye áldásossá hazánkra.

Egyház

A csonka beregi református egyházmegye rendkívüli közgyűlése.

A 22 anyaegyházközségből alakult csonka-beregi református egyházmegye f. évi február hó 8. napján Tarpán tartotta az egész tisztkart beiktató rendkívüli közgyűlését. Bár a tavaszba hajló időjárás a kátyús beregi utakat csaknem járhatatlanná tette, a közgyűlési tagok mégis meleg érdeklődéssel siettek tisztelettevő érzésük lerovására. Szólt pedig ez a tisztelet különösképp az elnökségnek: Lánczy József esperes, dr. Gulácsy István egyházmegyei gondnok, vármegyei alispán nagyrabecsült személyének.

A gyűlés 1/211 órakor Kovács Károly tanácsbíró áhítatos imádságával kezdődött, aztán Papp Imre világi tanácsbíró mondott rövid megnyitó beszédet, jelentve, hogy a gyűlés egyetlen tárgya a 10 évre választott egyházmegyei tisztkar hivatalba iktatása. Majd Palágyi István egyházmegyei főjegyző terjeszti elő a szavazatbontó küldöttség jelentését, mely szerint megválasztottak: esperessé Lánczy József, egyházmegyei gondnokokká dr. Gulácsy István, lelkészi főjegyzővé Palágyi István; tanácsbírók lettek lelkészi részről: Balogh Sándor, Kovács Károly, Gacsályi József, Reho Gyula és Szeles Sándor, világi részről: Papp Imre, Péchy Szabolcs, Bay Lajos, Gulácsy Dezső és Kun Károly. Lelkészi aljegyző: Kelemen Gyula, világi részről jegyzők: Kovács István és dr. Vajas Sándor. Tanítóképviselők: Alacs Dániel és Szász Jenő. A megválasztottak állá-

sukban megerősítettnek és eskütételre hivatnak; a távollevő elnökséget 5 tagú küldöttség hívja meg a gyűlésbe.

A gyűlésterembe érkező elnökséget lelkes éljenzés fogadja; — mindenki érzi, hogy ilyen letterős világi elnöke aligha volt még a traktusnak! Érdeme szerint üdvözlí is az elnökséget e sorok írója. Majd a hivatali eskü letételét kéri.

Eskütétel után esperesünk elmondja programját. Az egyházak anyagi és szellemi felvirágzásának odaadó munkálása, mint egyetlen fundamentumnak, a Krisztusnak törvénye szerinti eljárás, a vérző haza gyógyítása egyházi hitéleti munkássággal — ezek a nagy figyelemmel hallgatott beszédnek fő irányelvei. Majd üdvözlí elnöktársa öméltóságát és átadja a gondnoki pecsétet annak örömteljes nyilvánításával, hogy olyan országosan ismert nevű, lángoló buzgalmú és acélos jellemű férfiú mellett, mint dr. Gulácsy István, bizvást néz a jövő elé, mert az ő terhé is könnyűvé válik.

Aztán hallgatjuk a „vasalispán“ gondnoki székfoglalóját. Mind lágy fuvola egyszerű danája kezdődik a beszéd, hogy a színtelennek látszó, halkán ejtett szavak mély tartalma, szívből cseppent nemessége, lélekből fakadó igazsága foglyul ejtsen mindnyájunkat! Szíve mélyéig meghatva mond köszönetet az egyhangú, kitüntető bizalomért. Mindenért kíván munkálkodni, ami szép, jó és nemes; minden feladat végezését készséggel vállalja, ami az anyaszentegyház és a megcsonkított magyar haza érdekeit szolgálja. Majd egyház és állam egymásra utaltságát hangsúlyozza, más országok példájával is megvilágítva. Jön a beszéd legszebb része, a gondnoki ideál, a lélek tartalma, hitvallástétel: „A mi szerencsétlen országunkban nincsen nemzeti vallás, azt tartom, hogy a magyar református egyháznak az a legszebb hivatása, miszerint a kálvinista vallást nemzeti vallássá tegye!“ Ebben az irányban nyújt-sanak segédkezet a világiak, ebben az irányban kéri a lelkészek egyházépítő és hazafias munkáját. — Nagy ember ajakáról nagy kijelentések! — Vajha ugyanez a lélek hevítene minden világi református magyar testvérünket!

Ünnepélyesen jelenti esperesünk, hogy gondnok úr öméltósága az egyházmegyei lelkészövegyek és árvák javára 20,000 koronát adományozott.

Az egyházmegye egész tisztkara esküt tesz, egymást éri a szebbnél-szebb fordulatot beszéd.

Megválasztja még a közgyűlés egyházmegyei közpénztárnokul Babus Gyula nagylányai, gyámpénztárnokul Csatóry Dezső tákosi, számvevőül Reho Gyula tiszavidi lelkészeket; az egyházmegye ügyészévé pedig dr. Sipos Géza vásárosnaményi ügyvédet, akik szintén leteszik a hivatali esküt.

Reho Gyula, egyházmegyénk fáradhatatlan buzgóságú számvevője 5000 K-ás alapít-

ványt tesz azzal a rendeltetéssel, hogy annak évenkénti kamata egy hazafias, irredenta szellemű egyházi beszéd írójának jutalmazására fordíttassék.

Elnökség harsány éltetésével véget ér a diszgyűlés és kezdetét veszi a lelkészértekezleti közgyűlés, melyen a vasárnapi iskolák, a belmisszió kérdésében hozattak fontos határozatok.

Végül — szeretett gondnokunk hívására — ebédhez ültünk, hogy a fehér asztalnál ékes felköszöntők élvezése közben még inkább összeforrjon szívünk szeretetben, lelkünk soha el nem felejthető kedves emlékekben, — hiszszük — maradandó hatásokban...

A csaknem 3 évig gyámság alatt volt, ideiglenesen kormányozott csonka-beregi egyházmegye most már megifjodva tér a komoly munka vágányára, melyen az elnökség ismert bölcsesége, nemes munkakedve, acélakarata szövétnekként ég mindnyájunk előtt!

Soli Deo gloria!

Beregsurány, 1923 február 9.

Palágyi István,

egyházmegyei főjegyző.

Közélet

Harangszentelés Demecseren.

A demecseriek, nem akarván elmaradni a harangavatók közül, folyó hó 11-én szentelték fel nagy ünnepélyességgel majdnem tizedfél mázsás harangjukat. A felavató ünnepségen résztvett Dr. Baltazár Dezső püspökünk is, akit az állomásán 90 tagú árvalányhajás bandérium várt és Kovács Lajos felsőszabolcsi esperes és Dr. Kózsay Ödön főszolgabíró üdvözölt. Az üdvözlésekre meleg szavakkal válaszolt püspökünk. A községháza előtt Nemes Imre főjegyző szíves Istenhozott-tal, a helybeli leányok virágcsokrokkal köszöntötték illusztris vendégüket, a parókián pedig Kiss Lajos lelkipásztor fogadta a presbiterium és Kiss Lajosné a presbiteriek feleségei élén.

A szépen felékesített harangot közének és az ifjúsági énekkar éneke után Kovács Lajos esperes szép imádsággal avatta fel. A felhúzás után a templomot megtöltő gyülekezet érzelmeit Papp Kálmán tolmácsolta az imádság szavaival, majd Dr. Baltazár Dezső püspökünk mondott gyönyörű, aktuális templomi tanítást, mindeneknek lelki hasznára.

Istentisztelet után a presbiterium diszgyűlést tartott; ezt követőleg püspökünk a tisztelgő küldöttségeket fogadta, amikor is a helybeli vallásfelekezetek testületileg köszöntötték őszinte szavakkal, amikre Dr. Baltazár Dezső püspökünk szeretettel s szeretetet hirdelve válaszolt. A tisztelgések után közadakozásból összegyűjtött száz teritékes közebed volt. O—ó.

Különfélék

Tanárok küldöttsége a minisztériumokban. Az Országos Református Tanáregyesület központi igazgatósága f. hó 10-én fentjárt a kereskedelemügyi és a közoktatásügyi minisztériumban, hogy tiltakozzék az ellen a miniszteri rendelet ellen, mely a nem állami tanárok családtagjait és a nem állami nyugdíjas tanárokat megfosztja eddig élvezett vasúti kedvezményüktől. A tanáregyesület küldöttségéhez csatlakozott az Orsz. Ág. Hitv. Evang. Tanár- és Tanító-Egyesületnek, az Orsz. Középisk. Tanáregyesületnek és a Fővárosi Tanáregyesületnek képviselőiben több tanár, úgyhogy ily módon egy valóban imponáns küldöttség kereste fel a minisztereket. A miniszterek jóindulatot ígértek, egyebet semmit. Nem is a miniszterek beszéde ennek a küldöttségjárásnak a legkiemelkedőbb mozzanata s feledhetetlen emléke, hanem a küldöttség szónokának, az ORTE elnökének, Dóczi Imrének a beszéde, mely a gondolatok belső igazsága s a megfogalmazás klasszikus komolysága, szépsége, bátorsága által olyan erkölcsi fölényt biztosított számunkra a hívős miniszteri állásponttal szemben, hogy akik jelen voltunk, mindnyájan önkéntelen bámulattal és hálával adóztunk Dóczi Imrének. A beszédet lapunk élén közöljük. Főjegyző.

Dr. Ravasz László püspököt a Kisfaludy Társaság tagjai közé választotta. E ritka szép kitüntetéshez szívből gratulálunk. Ad multos annos.

Az elszakított csonka bihari egyházmegye tisztújítása a szavazatok felbontása után így történt meg: esperes Csernák Béla nagyváradi lelkész, gondnok dr. Thury Kálmán ügyvéd, lelkészi tanácsbírák Major Gyula paptamási, Könyves János biharszentjánosi, Tarnóczy Lajos bihari, dr. Bodnár Gábor nagyszántói, Szűcs László csatári lelkipásztorok és Nagy Vilmos tanítónőképző-intézeti igazgató, világi tanácsbírák Tatár Zoltán, dr. Fráter Imre, dr. Morvay Zsigmond, dr. Olasz Béla, Telegdy József, Domokos László, lelkészi jegyzők Baka Béla mezőtelegi, Vaday Béla elesdi lelkipásztor, világi jegyzők dr. Szeghalmy Sándor és dr. Sarkady Sándor.

A debreczeni tanítónőképző-intézet igazgatójává dr. Papp Ferenc leánygimnáziumi tanárt választották meg, aki eme szép állásába f. hó 14-én be is iktattattott. A férfi kora elején levő, nagy energiájú, alapos képzettségű igazgatót őszintén köszöntjük, munkásságára a jó Isten áldását kérve.

A debreczeni egyházmegye tavaszi közgyűlése március 8. és 9. napján lesz.

Röntgen Vilmos, a világhírű Röntgen-sugarak felfedezője folyó hó 10-én 78 éves korában Münchenben meghalt.

Adomány a kollegiumi tápintézet részére.

Meglepően örvendetes értesítés érkezett a kollegium pénztárához Tizsaszentimréről. A lelkész úr azt írja, hogy gyűjtést rendezett a kollegiumi tápintézet és a Kálvineum segélyezésére a tizsaszentimrei egyházban. A gyűjtést megfelezte a két intézet között, a tápintézet részére készpénzben 7620 koronát be is küldött, rendelkezésre áll még 365 kilogramm búza, melynek ottani értéke 43,070 korona. És így a kollegiumi tápintézet segélyezésére 50,690 K jut. A Kálvineumé ugyanennyi. Elismeréssel és hálás köszönettel emlékezünk meg erről a szép eredményű segély gyűjtésről. Az adományozók kimutatását a következőkben közöljük: búzaadományok: F. Nagy Imre 200 kgr., Keresztesi Károly lelkész 50 kgr., Spos Ferenc 50 kgr., Szabó Béla 30 kgr., Várady István 100 kgr., Dékány Ödön 75 kgr., Schwarcz Sámuel 100 kgr., H. Végh Lajos 25 kgr., Szabó János 25 kgr., K. Imre Sándor 25 kgr., Mester József 50 kgr. Pénzadományok: Györgyei Ödön 5000 K, Mészáros János 1000 K, Tizsaszentimre Községi Takarékpénztár 2000 K, Cziriak Sándor 2000 K, N. N. 300 K. Dr. Balogh Zsigmond 800 K, MúSOROS estély jövedelme 4140 K. Ebből a gazdag kimutatásból látható, hogy a lelkész odaadó lelkes buzgósága csudát képes művelni, látható, hogy az ádozat-készség a közönség szívében él és szép tettekben mutatkozik meg. Forró köszönetünket megismételjük. Karai Sándor koll. igazgató, a gyűjtőbizottság elnöke; Rózsa Sándor a gyűjtőbizottság előadója.

Lelkészeiktatás. A megszállott területre eső gyoroki egyház január 14-én iktatta be meghívott új lelkipasztorát, Nagy Zoltánt, debreczeni kollégiumunk egykori jeles növendékét, aki megelőzőleg Aradon volt segédlelkész. A beiktató lelkész Lengyel Imre radnalippai lelkész-társunk volt, akinek beszéde után az új pásztor tartotta meg beköszöntőjét. Az Úr áldása legyen a pásztoron és gyülekezetén!

A Bethánia tavaszi evangélizáló konferenciáját ápr. 20—22. napjain tartja.

Hír szerint megtalálták Kapernaum romjai között ama zsinagóga fundamentomának köveit, ahol Jézus hirdette az evangéliomot.

A budapesti theol. akadémián létesített palást-alapra eddig összesen 99,340 K gyűlt.

Halottunk. Végh Géza perbeti lelkipásztor 59 éves korában elhunyt folyó hó 2-án. Legyen áldott emlékezete.

A debreczeni presbiterium f. hó 13-án tartott ülésén egyebek között hozzájárult ahhoz, hogy az Egyháztér-t Kálvin-térnek nevezzék el; a hétköznapi delutáni istentiszteletek idejéül delutáni 5 órát, helyéül a Nagytemplomot állapították meg; a református temetők gondozása, körülárkolása és rendben tartása végett a presbiterium átirta a városi tanácshoz és ezzel kapcsolatban sürgeti a köztemető mielőbbi felállítását.

Hírek a debreczeni református tanítóképzőintézetéről. Az 1910—11. évben végzetek, akiknek 1922 júliusában volt találkozójuk, a napokban Sütő Imre karczagi tanító útián 6500 K-át adtak át Dr. Veress István tanítóképzőintézeti igazgatónak azzal, hogy ez az összeg a kollegiumi pénztárban, mint kiegészítésre váró alapítvány kezeltessek és kamatoztassék 1926-ig, amikor növelni fogják a tőkét s az alapítvány közelebbi rendeltetéséről intézkednek. — Az 1911—12. iskolai évben végzetek találkozójuk alkalmával 2000 K-t adtak át az igazgatónak arra a célra, hogy ilyen jutalommal pályadíj tűzessék ki a folyó iskolai év folyamán erre a tételre: „A hősi kultusz ápolásának fontossága a nemzeti nevelésben”. — Petőfi-ünnepély volt jan. 21-én, delután 5 órakor a kollégiumi díszteremben, amelyen szépen szerepelt az énekkar és zenekar Bodnár Lajos h. tanár precíz vezetése alatt; a tartalmas ünnepi beszédet Bede Géza 4. tk. tartotta; Petőfi költeményeiből szavalt Milák Jenő 3. tk. és Gál István 4. tk.; Jókai Mór melodramáját (A holt költő szerelme, zenéjét Liszt F. írta) Szalay Gyula adta elő igen jól, zongorán kísérte Nemés Imre 2. tk.; Petőfi-dalokat énekelt Váczi Géza 4. tk., zongorán kísérte Zsádon Antal 2. tk. Az ünnepélyt megtisztelte jelenlétével az egyházkerületi Elnökség.

Az ámosdi (Bihar m.) református gyülekezetben áldasos és gazdag egyházi élet alakult ki október óta. A rendszeres vasárnapi iskolai oktatás he van vezetve. Mindkét nembeli ifjúság külön-külön tart egyesületi estéket. A gyülekezeti tagok részére két hetenként értékes programmú vallásos delutánok tartatnak, melyeken a belmissziói tevékenységet irányító és vezető lelkész, Székelyhidý Béla tartott elő-utó imát, biblia magyarázatot s szabad előadást (6 ízben). Segítségére áll a lelkésznek a tanítótestület. — Énekkar ismételen énekelt a vallásos delutánokon Nagy József kántor-tanító vezetésével, Gaál Margit, Katona Mária szabad előadásukkal gazdagították a programmot. Énekszámokkal, szavalatokkal működött közre a leányegyesület is. Az ifjúsági leányegyesületben a szalmakalap-fonás és készítés elsajátítása végett tanfolyamot rendeztek. 25 leány tanulta meg a szalmakalap-fonást. Jól eső dolog a tanítótestület segítő készsége. Katona Mária tanítónő a vasárnapi iskola vezetésében, Gaál Margit a leányegyesület, Nagy József tanító az egyházi énekkar karnagya, az ifjúsági egyesület vezetésében áll a lelkész segítségére. Az országos Petőfi ünnepségekkel kapcsolatosan január 28-án Petőfi emlék-ünnepélyt rendezett a református énekkar és ifjúsági egyesület, melyen ének- és szavalati számok mellett Petőfi életéből játszottak el néhány jelenetet. A gyülekezeti élet megújódása a rendes istentiszteleteken is gyümölcsözően érezteti hatását. **B-t.**

A gávai református dalkör Petőfi ünnepélye. A gávai református dalkör, a Tizsamente

egyik legjobb falusi dalköre, január havában nagyszabású Petőfi-ünnepélyt tartott. Ott volt felekezeti különbség nélkül az egész Gáva községe színe-java. Az ünnepély a Himnusszal kezdődött, amit egyesülten az egész közönség énekelt el. A Himnusz eléneklése után Baráth Imre a gávai református hívek aranyzajú papja, lapunk munkatársa lendületes, szép tartalmú beszédet mondott Petőfi életéről és költészetéről. A beszédet igen nagy élvezettel hallgatta végig a közönség. A szép beszéd után a gávai református dalkör énekelt el a Nemzeti Hízeket. Az énekkart a zenei tehetségű Terjék József református kántortanító vezette kiváló hozzáértéssel és nagy szaktudással. Ezután Balogh Miklós s. jegyző szavalt el nagy hatást keltve Petőfi Nemzeti-dalát. Az értékes szavaltat után újra a dalkör énekelt. Petőfi Nemzeti-dalát adták elő Terjék karnagy dirigálása mellett. A 6-ik szám Szilágyi Béla költő főhadnagy „Petőfi éjszakája” c. versének interpretálása volt, amit Bakó Károly dalköri tag adott elő nagyon ügyesen. Megint az énekkar énekelt. Petőfi: Honfi dalát adta elő a dalkör kidolgozottan, majd Farkas András dalköri tag szavalt el Petőfi: „Élet vagy Halál” c. költeményét nagy hozzáértéssel. A 9. száma a gazdag műsornak újra egy szavaltat volt. Balogh Miklós s. jegyző szavalt el Farkas Károly műegyetemi hallgató ez alkalomra írt: Petőfi Sándorhoz Szilveszter éjszakáján című költeményét. Ezután újra a dalkör szerepelt. Csokonai örökszép dalát: „Tihanyi Echohoz” énekelt el. A záróbeszédet Farkas Károly tartotta, majd a dalkör a Szózáttal berekesztette az ünnepélyt. A közönség Petőfi áhitatával fávozott, szívében, lelkében gazdag érzésekkel megrakva. Az ünnepély után bál volt, melynek tiszta jövedelméből 20.000 koronát a beszerzendő új harang költségéhez csatoltak! Amidőn ezeket itt, a nyilvánosság előtt leszögezzük, elismerésünket fejezzük ki az agilis református lelkésznek, Baráth Imrének, hogy lehetővé tette Gáván — Petőfit megismertetni és ünnepeltetni! *Ifj. Radványi Sándor.*

A theologia veszteségei. Nemcsak a németországi, hanem az egész keresztvén theologia nagy veszteségeket szenvedett az által, hogy a közelmúltban három kiváló művelője: Delitzsch Frigyes, Strack Hermann és Troeltsch Ernő költözött el az élők sorából. A két előbbi az ószövegségi tudományok terén ért el elévülhetetlen eredményeket, míg az utóbbinak főképpen a vallástörténet mezéjén voltak páratlan és megérdemelt sikerei. A két első szépen megfutott pálya vége felé, a mőzesi életkor első határkövén túl hunyt el, míg a utóbbi az érett és lehiggadt alkotások legszebb korában, ötvenes éveie elején lett a halál martaléka. Munkásságuk jellemzésére, jelentőségük felmutatására, pályájuknak csak vázlatos ismertetésére is nincsen terünk, ahhoz azonban, hogy emléküket megörizzük, van szívünk, hogy érdemeiket méltá-

nyoljuk, van készségünk, hogy nevöket az utókor számára megtartsuk, van akaratunk. Legyen áldott emlékezetük!

Connecticutban, Amerikában több mint 400 protestáns lelkész késznek nyilatkozott arra, hogy január folyamán mond egy prédikációt, amelynek célja az, hogy Amerika vegye ki jobban a részét Európa segítésében és a nemzetközi megértés előmozdításában.

Litvániában mindössze négy protestáns lelkész van 40,000 hívő gondozására igen csekély javadalmazással.

Ima nap volt január 21-én az amerikai református egyházban a szenvedő európai atyafiakért. Az imádságban megemlékeztek rólunk is, különösen az Erdélyben és Jugoszláviában szenvedőkről, akik hitökön kívül politikai üldözéseknek is ki vannak téve. Imádkoztak azért, hogy szolgatársaink képesek legyenek az állasukkal járó súlyos felelősséget elviselni és adjon nekik Isten bölcs és nagy vezetőket, akik e válságos időkben helyesen vezessék őket.

Hirdetés.

Segédlelkészt keres a hajdúböszörményi református egyház. Jelentkezők levelöket a fizetési igények közlésével küldjék Szolnoky Gerson lelkész címére.

Pályázati hirdetés.

A szamosangyalosi református egyház pályázatot hirdet kántortanítói állásra. Javadalmazás: 1. Egyháztól 8 hold szántó föld (1000 ölivel). 2. 3 és fél öl kemény tűzifa, beszállítva. 3. 11 köböl búza természetben és még 8 köböl, ami egyházmegyei bírósági eljárás alatt van. 4. Stola, hétszobás lakás kerttel és mellékhelyiségekkel. Államsegély még nincs megállapítva. Kötelességei: I—IV. vegyes- és ismétlő-iskola vezetése. Énekkar vezetése és lelkész akadályoztatása esetén helyettesítése s mindenben segédkezés. Pályázati határidő március 4., amikor a választás megejtetik. Állás azonnal elfoglalandó. Személyes megjelenés kívántatik.

Hivatalos Értesítés

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

536—1923. szám.

Körlevél.

Nagytisztelätü Esperes Úr!

Az összes érdekeltekkel leendő közlés közlésével a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak 6948—1923. II. sz. alatt kelt rendeletét szószerinti szövegében amidőn az alábbiakban közlöm, egyben felhívom Nagytisztelätet, hogy a rendelet utolsó bekezdése értelmében méltóztassék az egyházmegyéje özvegyárva gyámpénztára által nyilvántartott összes

nyug- és kegydíjasok betűrendes névjegyzékét az 1923. évi járandóságaik feltüntetésével mielőbb hozzám felterjeszteni.

„Reményem lévén, hogy azon protestáns lelkészözegek, kiskorú vagy 60 éven felüli nagykorú, 60 éven aluli de munka- és keresetképtelen nagykorú lelkészárvaik részére, *akiknek megélhetési viszonyaik teljesen elviselhetetlenek*, az 1923. évben is módomban fog állani bizonyos mérvű kivételes és rendkívüli állami segínyt engedélyezni, van szerencsém Méltóságodat tisztelettel felkérni, méltóztassék az egyházkerülete területén lakó érdekeltekkel közölni, hogy az alábbiak szerint megszerkesztett és a szükséges igazolással ellátott folyamodványokat hozzám közvetlenül már most benyújthatják.

A folyamodvány belsejében a következőkre kell felelni:

1. Van-e folyamodónak lakóháza? Ha nincs, nem élvez-e ingyenes lakást? Ha nem élvez, hány szobából áll a lakása és mily összegű bért fizet érte a pótlékokkal és járulékokkal együtt?

2. Van-e folyamodónak földbirtoka? Ha van, mi ennek terjedelme kat. holdakban? Minő a művelési ágazata (kert, szántó, szőlő, rét, erdő)? Ha a birtok telekkönyvvileg bekebelezett adóssággal van terhelve, ez adósság összege és az évi kamatok szintén feltüntetendők.

3. Ha folyamodó fiával (kereső leánvával), vagy vejével él egy háztartásban, megjelölendő ennek neve, állása vagy foglalkozása. Kötisztviselőknél megemlítendő az is, kap-e eltartó folyamodó után családi pótlékot?

4. Ha egy vagy több kereső gyermeke (férjhez ment leánya) van, megnevezendők egyenként saját (a vő) állásukkal, foglalkozásukkal és lakó helyükkel együtt még abban az esetben is, ha folyamodó nem lakik velük egy háztartásban vagy más községben laknak.

5. Ha folyamodónak harctéren, vagy háborús katonáskodás, esetleg a háború után nemzeti ügyvédelmi mozgalmak alatt vagy ez utóbbi kettő következtében szerzett betegségben fiát hunyt el, megnevezendő a hősi halott és közlendő kora, katonai rendfokozata, esetleg kitüntetései, valamint az utána folyamodó részére kitöltött évi állandó illetmény összege.

6. Ha folyamodó nem az előrehaladott életkor, hanem pozitív betegség, vagy szervi baj következtében teljesen munka- és keresetképtelen, ez a körülmény szintén megemlítendő, de közhatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolandó.

7. A folyamodó által eltartott kiskorú gyermekeknek feltüntetendők:

- a keresztnév és születési év,
- tanulóknál a növendék által látogatott tanintézet és annak osztálva (évfolyama),
- ha a tanuló ösztöndíjat élvez, vagy valamely internátusban kedvezményes, esetleg egé-

szen díjmentes ellátása van, megjelölendő miféle és mily összegű az ösztöndíj, mi az internátus neve, mennyi az internátusi ellátás évi díja, mennyit fizet ebből folyamodó.

8. A folyamodó által eltartott és a 6. pont szerint igazolatlan munka- és keresetképtelen 60 éven aluli nagykorú árváknál közlendő az árva keresztnéve és születési éve, valamint az a körülmény, hogy mióta munka-, illetőleg keresetképtelen.

9. Felsorolandók az egyházi forrásból eredő állandó évi illetmények és pedig:

- Nyugdíj az országos nyugdíjalapból K
- Neveltetési járulékok nyugdíjalapból K
- Kegydíj az egyházmegyei gyám-alapból K
- Segély az egyházkerületi államsegély atalányból K
- Járadék az egyházközségből K
- Más egyházi alapból, alapítványból vagy forrásból származó állandó évi pénzjárandóság K

Összesen: K

10. Vázolandó röviden, hogy az előző pontbeli javadalmakon felül miből él folyamodó? Nincs-e állandó mellékkeresete? Ha van, mi és mi az évi (havi) dotációja. E pontnál minden körülmények között feltüntetendő az, ha folyamodó az egyházi életben, vagy a közszolgálat terén esetleg magánvállalatoknál állandóan díjazás mellett működik az évi (havi) javadalmazás feltüntetése mellett.

Mіндеzen adatok pontos kimerítése után az oly különleges körülmények, melyek folyamodó néhai férje (árvaánál atyja) szolgálati érdemeiért a Haza és Egyház körül, a nemzeti közművelődési és közgazdasági tevékenység tekintetében egyénileg különösen kiemelik, röviden és szabatosan előadhatók. Így az a körülmény, hogy az illető püspök, egyházkerületi főjegyző, vagy tanácsbíró, esperes, egyházmegyei főjegyző vagy tanácsbíró volt, megemlítendő. *Kerülendő azonban a más folyamodóknál is fennforgó általános megélhetési nehézségek ecsetelése.*

A kérvényt minden folyamodó sajátkezűleg írja meg. Ha írásképtelen, a kérvény írója állásával együtt megnevezendő és a folyamodvány két tanúval előttemzendő.

Kiskorú, vagy írásképtelen nagykorú teljes árvák helyett törvényes gyámjaik folyamodhatnak állásuk és lakóhelyük megjelölésével.

A kérvényhez a közhatósági orvosi bizonyítványon (kórházi ápolási igazolványon) kívül semmiféle más okmányt, vagy írást csatolni nem kell.

Ezek pótlásául a folyamodványban előadottak valódisága

a) a helyi lelkész és politikai községi előjáróság,

b) a lakóhely szerint illetékes egyházmegyei esperes és járási főszolgabíró által hivatalosan igazolandó.

Ez alkalommal is kérem tisztelettel Méltóságodat, méltóztassék az esperes urakat nyomtatékosan figyelmeztetni, hogy a kérvények igazolásánál a legnagyobb körültekintéssel és lelkiismeretességgel járjanak el és az oly folyamodók kérvényeit, kiknek megélhetési viszonyai rokon támogatás vagy más körülmény folytán nem tekinthetők teljesen elviselhetleneknek, ne igazolják és ezáltal a támogatásra valóban rászorultak halhatósabb segélyezését mozdítsák elő.

A kérvény külső (felzet) oldalán feltüntetendők:

Folyamodó
néhai férjének (atyjának) neve.

Folyamodó születésének éve,
özvegyi (teljesen árva) állapotába jutásának éve.

Folyamodó néhai férj (atyja) legutóbbi tényleges működésének helye (község, törvényhatóság, egyházkerület).

Folyamodó
mostani lakóhelye (község, törvényhatóság, egyházkerület).

Azon illetékes m. kir. állampénztár (adóhivatal), melynél folyamodó a nyerendő segélyt fel óhajtja venni.

A fentiekől eltérőleg vagy hézagosan szerkesztett kérvények érdemleges tárgyalás nélkül irattárba tételnek és erről folyamodó értesítést nem nyer. Postaköltség megtakarítása okából legcélszerűbb, ha folyamodó a községi előjáróság és főszolgabíró igazolásával ellátott folyamodványát a helyi lelkésznél nyújtja be, ez ellátva azt saját igazolásával, kíséző irat nélkül hivatalosan az egyházmegyei espereshez terjeszti fel és az esperes a saját részéről is igazolt kérvényeket havonként egy csomagba gyűjtve, ugyancsak kíséző irat nélkül hivatalosan hozzám juttatja.

Egyebekben van szerencsém ez alkalommal is rámutatni az ezen ügyben f. évi január hó 26-án 10,870—1922. II. sz. a. kelt intézvényem utolsó bekezdésére, valamint szíves tudomásul vétel végett jelezni, hogy amennyiben a szóban levő kivételes és rendkívüli segélyezési akció a következőkben is fenttartható lesz, a kérvényezés módzataira nézve a mostanihoz hasonló részletezésű útbiztosítások itteni részről többé nem fognak kiadatni, hanem a kérvények benyújtási időpontja csupán az intézvényemre, mint alapintézkedésre való utalással fog Méltóságoddal annak idején közöltetni.

Végül tekintettel arra, hogy több folyamodó nem tudja pontosan feltüntetni az országos nyugdíjalapból élvezett járandóságát és a neveltetési járulékokat, van szerencsém Méltóságodat tisztelettel felkérni, hogy az összes

nyug- és kegydíjasok betűrendes névjegyzékét az 1923. évi járandóságaik szíves feltüntetésével a lehetőséghez képest mielőbb rendelkezésemre bocsátani méltóztassék.

Atyafiságos szeretettel
Debreczen, 1923 február 14.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

570--1923. szám.

Körlevél

a debreczeni és Debreczen közelében levő lelkész, segédlelkész és hitoktató urakhoz, presbiterekhez, tanítókhöz, egyházi tisztviselőkhöz és szülőkhöz.

Sartorius Ernő, a Keresztyén Ifjúsági Egyesület világszövetségének főtitkára, a reánk jövő héten, azaz febr. 20—23. napjain Debreczenben fog tartózkodni s érintkezni óhajt első sorban egyházunk vezetőivel, a lelkipásztorokkal és presbiterekkel, az ifjúság örállóival és a szülőikkel. Fel akar világosítani bennünket a ker. ifjúsági egyesületek nagy hivatásáról, jövő terveiről, épen úgy, mint a munka eddigi sikereiről, módszeréről, küzdelmeiről és diadalmairól.

E célból a Ker. Ifj. Egyesület debreczeni csoportja, a nagynevű apostoli férfiú tiszteletére több rendbeli összejövetelt rendez a jelzett napok alatt, — melyeknek homlokterében egy a lelkészek, ifjúsági munkások, presbiterek, tanítók és egyházi tisztviselők számára február hó 20-án d. e. 10 órakor a debreczeni református egyház tanácstermében tartandó konferencia áll. Erre a nagyfontosságú s hisszük részünkre gazdag áldásokat hozó összejövetelre Cimzettek szeretettel meghívom s úgy a helybeliek, mint a vidékiek megjelenését okvetlenül kérem és várom. Ott a Sartorius további programja megtudható.

Tegyük meg mindent, hogy ez a konferencia a lehető legjobban sikerüljön.
Debreczen, 1923. évi február hó 14.

Atyafiságos szeretettel:
Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

4341, 4344, 4345, 4346, 4347, 4348—1922. szám.

Körlevél.

Nagytiszteletű Esperes Úr!

Tudomásulvétel, mihez tartás és további intézkedés kérésével közlöm az 1922. évi december hó 13, 14. napjain tartott egyházkerületi közgyűlés következő határozatait:

401. Egyházkerületünk a statisztika megfelelő összeállíthatása céljából püspöki körlevél útján komolyan figyelmezteti a mulasztó

espereseket az adatok pontos összegyűjtésére és beszolgáltatására.

411. Olvastatott a konvent 109—1922. sz. határozata a nyugdíjas lelkészek s lelkészi özvegyek és árvák segélyezése ügyében. Közgyűlésünk felhívja az egyházmegyéket, hogy e nemes cél érdekében saját a hatáskörükben krisztusi szeretettől áthatottan intézkedjenek.

412. Az egyetemes konvent 111—1922. sz. alatt a dunántúli református egyházkerület azon indítványát, hogy az országos református lelkész nyugdíj- és özvegy-árvagyámintézet alapítókéjének gyarapítása végett minden évben, minden egyházkozságban egy nagyobb szabású estélyszerű ünnepély tartassék s annak jövedelme a nyugdíjintézet alapítókéjének gyarapítására fordítottassék — az egyházkerületek figyelmébe ajánlja. Ezen konventi határozatot a legmelegebb pártolással ajánlja közgyűlésünk az egyházkozságok figyelmébe.

419. Az egyetemes konvent 168—1922. sz. alatt hozott határozatában arra hívja fel az egyházkerületeket, hogy addig is, míg a terményszolgáltatási alapon netalán létesíthető központi adózási rendszer lehetővé tenné a konventi, egyházkerületi, sőt egyházmegyei tisztviselők javadalmazásának kellő rendezését, konkrét javaslatot adjanak e fontos kérdésben.

Bár egyházkerületünk közgyűlése a központi s épen terményszolgáltatási alapon létesíthető központi adózási rendszer megvalósíthatását ezidő szerint még igen messzefekvőnek látja: mindamellett, miután köztudomás szerint némelyik egyházmegye a maga tisztviselőinek a fizetése kérdését már is terményszolgáltatási alapon kísérelte meg rendezni, felhívja az egyes egyházmegyéket, hogy a kebelükben netalán létesített idevonatkozó rendezésről, annak módzatáról, annak a kifejezése mellett terjesszenek fel a legközelebbi egyházkerületi közgyűléshez ismertető jelentést, hogy a terményszolgáltatási alapon egyáltalán megoldhatónak ismerik-e a konventi, egyházkerületi s egyházmegyei tisztviselők javadalmazásának napirendre hozni kívánt rendezését.

421. Az egyetemes konvent 177—1922. sz. határozatával felhívja az egyházkerületeket oly irányú intézkedésre, hogy a régebbi időből származó egyházkozsági adósságok egyházi pótdadó kivetésével rövid idő alatt rendeztessenek.

Egyházkerületünk az érdekelt egyházakat ismételtén utasítja a megjelölt módon eljárásra s az espereseket utasítja e rendelet foganatosításának komoly ellenőrzésére.

422. Egyházkerületünk... felhívja az egyházmegyéket és nagyobb egyházakat belmissziói bizottságok alakítására s erről 1923 március hó végéig jelentéstételre.

Atyafiságos szeretettel

Debreczen, 1923 február 2.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A „MÉLIUSZ“ könyvkereskedés mindent tudó

ábécéje.

Az én vallásom, minden református nélkülözhetetlen kalauza. Írta Dr. Erdős Károly.

Baltazár Dezső dr. „Az én hitvallásom“ és „Isten dicsőségére“ c. könyvei az egyházi irodalom gyöngyei.

Conf rmatioi oktatásra legjobb könyv *Nagy István*: Debreczeni konfirmációi kis káté c. füzet.

Debreczeni meséskönyv magyar szellemű és irányú lelkes könyv. Írta Gyökössy Endre.

Erdős Károly dr. könyvei tudományosságban alaposak, népszerűségben minták.

Feltámadás. Költemények. Írta Térei Sándor, a Magányos ember c. kiváló kötet szerzője.

Gyökössy Endre: Debreczeni Meséskönyv-e hazafias, tartalmas és díszes.

Hit és Haza. Tüzes magyar versek. Írta dr. Kőrösi Kálmán.

Imádkozó magyar. Régi magyar imádságok gyönyörű gyűjteménye. Kiadta Dr. Révész Imre.

Játékok, játékkönyvek, sportkönyvek óriási választékban.

Kommunista és zsidó üldözés. Dr. Magoss György pártatlan és elfogulatlan ítélettel megírt könyve.

Legendák. Krisztus legendák. Írták B. Bészler Anna és Székely András. Kedves kegyes történetek.

Méliusz világitó lámpásának sugarai. Méliusz püspök legszebb gondolatainak gyűjteménye. Kiadta Dr. Erdős Károly.

Nyomatványok egyházi és világi irodák mindenemű szükségletére.

Oláh Gábor legújabb regényei: Fekete angyal, Léda hattyúja.

Próbáltatások idejéből. Dr. Baltazár Dezső mesteri rajza a kommunizmus és oláh megszállás idején átélt szenvedéseiről.

Révész Imre dr.: Az imádkozó magyar c. könyve református buzgó eleink legszebb könyörgéseit tartalmazza.

Szabó József, Méliusz Péter emlékezete, hatalmas emlékbeszéd a nagy magyar reformátor munkásságáról.

Szemelvények a magyar irodalomból. Heger Flóris gyűjteménye a legkiválóbb irodalmi termékekből.

Tiszteletes bácsi meséskönyve. Üde, kedves, szórakoztató, tanító és nevelő. Írta Tóth János.

Uray Sándor, Tárgymutató az új református énekeskönyvhöz. Szükséges segédeszköz.

Világi és egyházi irodalomban megjelent összes művek leggyorsabban szállítatnak.

Welsh, The 50-Lesson System. Az angol nyelv legjobb tankönyve.

Zsoltárok a legnagyobb választékban, legjutányosabb áron és legszebb kivitelben.

„Méliusz“ könyvkereskedés és
könyvkiadóvállalat
Debreczen, Ferenc József-ut 26.